

3. Основные положения Пекинского договора по аудиовизуальным произведениям. [Електронний ресурс]: – режим доступу: https://www.wipo.int/treaties/ru/ip/beijing/summary_beijing.html
4. Луців І.В., Інтелектуальна власність. (частина 1). Система охорони інтелектуальної власності: навчальний посібник. Луців І.В., Скляр Р.А., Шанайда В.В. – Тернопіль: Вид-во ТНТУ імені Івана Пулюя, 2015. – 112 с.
5. Національна стратегія розвитку сфери інтелектуальної власності: проект. М. Київ, 13.09.2019. [Електронний ресурс] :– режим доступу : <https://intelvlas.com.ua/wpcontent/uploads/>

Ключові слова: Пекинський договір з аудіовізуальних виконань, майнові права виконавців, немайнові права, цифрова епоха, охорона прав артистів.

Ключевые слова: Пекинский договор по аудиовизуальным исполнениям, имущественные права исполнителей, неимущественные права, цифровая эпоха, охрана прав артистов.

Key words: Beijing Treaty on Audiovisual Performances, property rights of performers, non-property rights, digital age, protection of artists rights.

АНТОНЮК УЛЯНА ВАСИЛІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри цивільного та господарського права і процесу
Івано-Франківського юридичного інституту,
кандидат юридичних наук, доцент*

ОХОРОНА ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ

У сучасних реаліях актуальною є постановка питання щодо правових аспектів охорони та захисту прав інтелектуальної власності в Україні з огляду на існуючу в нинішніх умовах ситуацію із порушеннями прав інтелектуальної власності. Зокрема, ще у 2020 році, Україна була внесена до країн другого пріоритету, що за масштабами порушень та їх наслідками поступаються лише Китаю, який посідає першу позицію [1]. Тому, сьогодні, для України дуже важливо створити і напрацьовувати далі ефективний та дієвий механізм захисту прав інтелектуальної власності. Слід відмітити, що на законодавчому рівні, пропонуються різні способи захисту прав інтелектуальної власності: адміністративно-правовий, цивільно-правовий, кримінально-правовий тощо. У рамках даного дослідження пропонуємо звернути увагу, саме на кримінально-правових способах захисту та охорони прав інтелектуальної власності як найефективніших.

Власне, у Кримінальному Кодексі України є окремі статті, які присвячені захисту прав інтелектуальної власності, і розміщені вони у Розділі V Кримінального Кодексу України «Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина» [2]. Зокрема, йдеться про ст. 176 Кримінального

Кодексу України, яка передбачає кримінальну відповідальність за порушення авторського права і суміжних прав та ст. 177 Кримінального Кодексу України, якою передбачено аналогічну відповідальність за порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію [2]. Безумовно, що дані норми на пряму пов'язані із захистом об'єктів права інтелектуальної власності, це є безапеляційним. Водночас, не до кінця зрозумілою є позиція законодавця щодо розміщення даних статей у Розділі V Кримінального Кодексу України «Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина», оскільки дані права не відносяться ні до виборчих, ні до трудових прав. Очевидно, що законодавець відніс ці права інтелектуальної власності до «інших особистих прав і свобод людини та громадянина», що, на наше переконання, є не зовсім коректним [3, с. 56].

Крім того, навіть, якщо лише умовно віднести права інтелектуальної власності до інших особистих прав людини і громадянина, незрозумілою є та обставина: чому не всі права у сфері інтелектуальної власності охороняються Розділом V Кримінального Кодексу України, а розміщені у інших розділах кримінального законодавства [3, с. 56]. Зокрема, мова йде про ст.ст.203-1 Кримінального Кодексу України, ст. 229 Кримінального Кодексу України та ст. 232 Кримінального Кодексу України [2].

Незважаючи на таку каламбурну розкиданість норм кримінального законодавства щодо захисту прав інтелектуальної власності по різних розділах Кримінального Кодексу України, слід звернути увагу на ще один дуже вагомий та проблемний аспект захисту об'єктів інтелектуальної власності. Мова йде про неузгодженість норм кримінального законодавства та законодавства про інтелектуальну власність у частині визначення дефініції об'єктів інтелектуальної власності. Так, згідно зі ст. 177 Кримінального Кодексу України до об'єктів права інтелектуальної власності віднесено топографію інтегральної мікросхеми [2]. Дійсно такий об'єкт права інтелектуальної власності існував і був передбачений ст. 420 Цивільного Кодексу України [4] та Законом України «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем» у первісній редакції від 05.11.1997 року № 621/97-ВР, але 19 вересня 2019 року було внесено зміни до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення охорони прав на компонування напівпровідникових виробів», зокрема, вони стосуються змін у Цивільному Кодексі України [4] та Законі України «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем» в частині заміни поняття «топографії інтегральних схем» на поняття «компонування напівпровідникових виробів» [5]. Тому до ст. 177 Кримінального Кодексу України слід внести зміни в частині заміни поняття «топографії інтегральних схем» на поняття «компонування напівпровідникових виробів» [2].

Аналогічна проблема має місце у ст. 229 Кримінального Кодексу України, якою передбачено кримінальну відповідальність за незаконне використання знаків для товарів і послуг, фірмового найменування,

кваліфікованого зазначення походження товару. Тут йдеться про такий об'єкт права інтелектуальної власності як кваліфіковане зазначення походження товару, яке свого часу дійсно використовувалось у Законі України «Про охорону прав на зазначення походження товару» від 16 червня 1999 року № 752-XIV [6], до прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правової охорони географічних зазначень» від 20.09.2019 року № 123-IX [7], яким внесено зміни у попередній Закон в частині заміни поняття «кваліфіковане зазначення походження товару» на «географічне зазначення». Тому відповідні зміни мають бути і в ст. 229 Кримінального Кодексу України щодо заміни поняття «кваліфіковане зазначення походження товару» на «географічне зазначення» [2]. Все це є тонкощі юридичної техніки, але вони надзвичайно важливі для механізму захисту прав інтелектуальної власності в Україні у сучасних умовах.

Отже, у Кримінальному Кодексі України відсутній системний підхід щодо охорони прав інтелектуальної власності. Йдеться, зокрема, про відсутність окремого розділу чи, принаймні, окремого блоку статей, зібраних у межах одного розділу, який би регламентував види кримінальних правопорушень у сфері інтелектуальної власності. Це, на наш погляд, є не зовсім прийнятним та коректним, з точки зору захисту прав інтелектуальної власності. Оскільки, право інтелектуальної власності, є таким же різновидом суб'єктивних цивільних прав, як і право власності, так і інші цивільні права. Така законодавча невизначеність та розпорошеність кримінально-правових норм щодо захисту інтелектуальної власності, у кінцевому підсумку, створює перешкоди та сумнівні перспективи захисту об'єктів інтелектуальної власності від потенційних порушень. Як альтернативний варіант пропонуємо включити до Кримінального Кодексу України окремий розділ, який би був присвячений охороні прав у сфері інтелектуальної власності, зокрема ««Кримінальні правопорушення проти права інтелектуальної власності»».

Список використаної літератури:

1. Україну внесли до списку країн-порушників інтелектуальної власності. Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2852491-ukrainu-vnesli-do-spisku-krajinporusnikiv-intelektualnoi-vlasnosti.html>. (дата звернення 07.05.2021).
2. Кримінальний Кодекс України від 05 квітня 2000 року № 2341-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>. (дата звернення 07.05.2021).
3. Антонюк У.В. Захист прав інтелектуальної власності в Україні: окремі аспекти. *Правові новели*. 2021. Випуск 13. С. 55-60.
4. Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 року № 435-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>. (дата звернення 07.05.2021).
5. Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів: Закон України від 05.11.1997 року № 621/97-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/621/97-%D0%B2%D1%80#Text>. (дата звернення 07.05.2021).

6. Про охорону прав на зазначення походження товару: Закон України від 16 червня 1999 року № 752-XIV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-14#Text>. (дата звернення 07.05.2021).
7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правової охорони географічних зазначень» Закон України від 20.09.2019 року № 123-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/123-20#п286>. (дата звернення 07.05.2021).

Ключові слова: інтелектуальна власність, захист, охорона, об'єкти інтелектуальної власності, авторське право, юридична відповідальність, кримінальна відповідальність.

Ключевые слова: интеллектуальная собственность, защита, охрана, объекты интеллектуальной собственности, авторское право, юридическая ответственность, уголовная ответственность.

Key words: intellectual property, protection, security, intellectual property, copyright, legal liability, criminal liability.

РИБАЧЕК ВАЛЕНТИН КІНДРАТОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
старший викладач кафедри конституційного, адміністративного
та міжнародного права Київського інституту інтелектуальної власності
та права, кандидат юридичних наук*

ДУПОР ДАРИНА ІВАНІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
студентка 2-го курсу
Київського інституту інтелектуальної власності та права*

ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ У СФЕРІ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Стрімке поширення інформаційно-комунікаційних систем обумовлює розвиток різноманітних цифрових технологій, які дедалі більше впливають на принципи ведення бізнесу, стають реаліями повсякденного побуту людини та забезпечують економічне зростання в цілому. При цьому збільшується перелік проблем у сфері захисту прав інтелектуальної власності, які потребують свого наукового розгляду, вивчення, системного аналізу та вдосконалення шляхів їх вирішення. Така увага до проблем у сфері права інтелектуальної власності насамперед пов'язана з тим, що у наш час інтелектуальна діяльність людини, безумовно, має велику цінність і потребує всеосяжного правового регулювання, метою якого є впорядкування суспільних відносин, які в свою чергу виникають у процесі діяльності людини, що супроводжується реалізацією інтелектуальних здібностей. Результат такої діяльності обов'язково стає особистим немайновим правом особи, яке охороняється, гарантується, забезпечується та захищається державою. Такий захист зумовлюється прийняттям нормативно-правових актів, які